

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

58-1

BRNO 2017

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 58
Volume 58

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce
Cover Photography

Nákončí saxu z hrobu v Blučině-Cezavách (obr. 2, str. 105).
Sax-sword strap-end from the tomb of Blučina-Cezavy (Fig. 2, Pg. 105).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2017
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2017 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Literatura

Kalábek, M. 2004: Olomouci (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 45, 145.

Kalábek, M. 2014: Olomouci (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 55(1), 184.

Vránová, V. 2009: Olomouci (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 50, 271–272.

Resumé

Olomouc (Kat. Slavonín, Bez. Olomouc), „Čtvrtky“. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

Olomouc (Kat. Slavonín, Bez. Olomouc), Arbeitsstraße. Lausitzer Kultur. Siedlung, Grab. Rettungsgrabung.

OSEK NAD BEČVOU (OKR. PŘEROV)

„Nadmlýnice“. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

V roce 2016 proběhla další etapa archeologického výzkumu na lokalitě Osek nad Bečvou 2 v trati „Nadmlýnice“. Archeologický výzkum byl pokračováním prací, které na lokalitě probíhaly střídavě v období od října 2012 do listopadu 2014. Podnětem pro záchranné archeologické výzkumy byla stavba dálnice D1 – 0137 v úseku Přerov – Lipník nad Bečvou.

Lokalita Osek nad Bečvou 2 se nachází v mírně zvlněné krajině, omezené úpatím Oderských vrchů na severu a inundační řeky Bečvy na jihu. Zkoumaný úsek leží na severním svahu protáhlého kopce orientovaného východ – západ, od severu i východu ohraničeného údolím potoka Lubeň, od jihu údolím řeky Bečvy a novodobě násypem kolejové trati. Lokalita je identifikována na mapě ZM ČR 1 : 10 000, list 25-13-03, těmito koordináty: 342 mm od západní sekční čáry (ZSČ) a 158 mm od jižní sekční čáry (JSČ), 341 mm od ZSČ a 165 mm od JSČ, 376 mm od ZSČ a 199 mm od JSČ, 380 mm od ZSČ a 194 mm od JSČ. GPS souřadnice (WGS-84): 49°31'2.282"N, 17°30'45.308"E; 49°31'3.482"N, 17°30'45.221"E; 49°31'15.427"N, 17°31'0.359"E; 49°31'14.859"N, 17°31'1.176"E. Nadmořská výška lokality je 234–258 m.

Podnětem pro archeologický výzkum v roce 2016 bylo přímé ohrožení archeologických situací v ještě neprozkoumaném dočasném záboru stavby na jižní straně tělesa dálnice, dle stavební dokumentace v kilometrech 93,650 – 94,100. Po domluvě s dodavatelem stavební části, firmou SKANSKA, byla těžkou

technikou odstraněna orniční vrstva v pruhu o délce 450 m a šířce 12 až 8 m.

Na odkrytém prostoru byly objeveny jednak archeologické objekty zapuštěné do podloží, jednak na archeologické artefakty bohatá kulturní vrstva. Během výkopových prací bylo prozkoumáno 130 archeologických objektů a 75 čtverců o standardizovaných rozměrech 4 × 4 m (někdy šířka zkoumaného pruhu neumožnila dodržení přesných rozměrů čtverců). Mocnost kulturní vrstvy kolísala v závislosti na tvaru geologického podloží v rozmezí od 0,20 m do 0,50 m.

Jak z objektů, tak především z kulturní vrstvy pochází bohatý soubor archeologických nálezů. Jedná se hlavně o keramické a mazanice zlomky, ale zastoupeny jsou i broušené nástroje a zvířecí kosti. V kulturní vrstvě byly rovněž objeveny drobné zlomky bronzových nástrojů (šídlo, srp) a šperků (drátky, plíšky apod.).

Mezi objekty typově převažují sloupové jamky, klasické zásobnice, menší objekty různého druhu a hluboké žlábků. Sloupové jamky na několika místech tvořily pravidelné struktury, ovšem jejich úplné vyhodnocení bude možné teprve po spojení celkových plánů všech prozkoumaných úseků lokality. Jamky zapuštěné do kulturní vrstvy bylo možné identifikovat jen v případech, kdy jejich zásyp obsahoval koncentrace mazanice nebo skrumáže větších fragmentů mazanice. Ostatní objekty, jejichž zásyp byl stejné barvy, jako byla barva kulturní vrstvy, nemohly být běžnými metodami detekovány, proto je pravděpodobné, že mohly uniknout naší pozornosti.

Mezi zajímavé objekty patří určitě zbytky dvou kamenných ohnišť/píček objevených v prostoru „zátočky“, kruhové plochy na jižní straně tělesa dálnice. Prostor vyznačený pro vodní rezervoár (objekt SO 316 dle stavební dokumentace) byl vytyčen v místě široké přírodní plošiny na svahu kopce, v místě se silnou kulturní vrstvou s četnými archeologickými nálezy. První ohniště mělo pravidelný oválný, až téměř kruhový tvar o průměru cca 1,20 m. Jednalo se o typ píčky či ohniště známý už od neolitu. Dno objektů bylo vyloženo vrstvou oblázků a následně vymazáno vrstvou mazanice. Případné stěny, či jiné prostorové elementy konstrukce pece, se nedochovaly. Druhá, hůře dochovaná píčka, byla od první vzdálená cca 40 m severním směrem. Z objektu se dochovala jen část o nepravidelném tvaru s rozměry cca 1,20 m × 0,60 m. Kamenná vrstva byla porušena pravděpodobně hlubokou orbou a mazanice výmaz se dochoval jen v minimálním množství. V nejbližším okolí objektu byl přesto zaznamenán větší výskyt mazanice zlomků, často plochých tvarů, pravděpodobně zbytků omítky stěn domu. V prostoru „zátočky“ už během dřívějších výkopových prací byly na povrchu kulturní vrstvy odkryty koncentrace mazanice, zřejmě stopy nadzemních konstrukcí.

Ve vzdálenosti cca 4 m od druhého ohniště byla odkryta skupina několika sloupových jamek uspořádaných do pravidelné konstrukce. Z jedné z jamek byly vyzvednuty větší fragmenty mazanické omítky a na jejím dně bylo objeveno menší tkalcovské závaží. Mezi sloupovými objekty byla odkryta jedna větší jáma o průměru cca 1,00 m, v jejímž zásypu byla objevena celá keramická nádoba-zásobnice. Podobné nálezy zásobnic či větších nádob, objevených v podobě keramických skrumáží, byly učiněny už během minulých etap výzkumu. Několik dalších sloupových jamek, z nichž dvě obsahovaly tkalcovská závaží a jedno méně výrazné ohniště, bylo prozkoumáno cca 50 m severním směrem od druhého ohniště. Jednalo se zřejmě o pozůstatky další nadzemní struktury. Ostatní objekty, jako zásobnicové jámy, byly v roce 2016 odkryty ve velmi skromném počtu.

Blíže temeni kopce, mimo sídelní areál, bylo odkryto několik hlubších žlábků o délce od 2,5 do 3,5 m a hloubce cca 1,5 m od úrovně podloží. I v tomto případě bylo patrné, že tyto objekty (včetně starších nálezů) tvořily výraznou skupinu, zřejmě výrobní okrsek. Vzhledem k absenci jakýchkoli archeologických artefaktů je však složité objasnit jejich pracovní účel. Chemické analýzy výplní objektů ukazují na přítomnost látek živočišného a rostlinného původu a přítomnost materiálu bohatého na tuky.

Archeologickým výzkumem z let 2012 až 2016 byl prozkoumán prostor o rozloze cca 3,5 ha. Celkem bylo identifikováno a probádáno 360 archeologických objektů a rozlehlá kulturní vrstva prozkoumaná ve 153 čtvercích.

Arkadiusz Tajer

Resumé

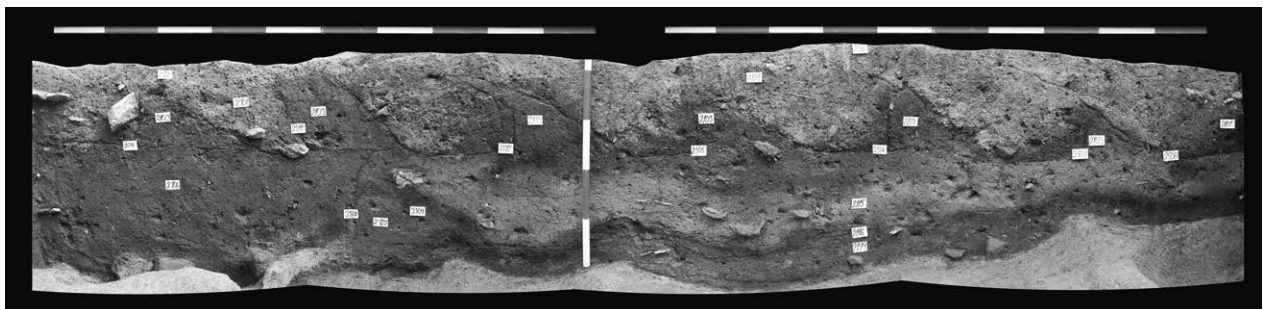
Osek nad Bečvou (Bez. Přerov), „Nadmlýnice“. Laisitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

PODMOLÍ (OKR. ZNOJMO)

„Šobes“. KSPP. Výšinné sídliště. Záchranný výzkum.

Předstihový zjišťovací ZAV proběhl na lokalitě Šobes v termínu mezi 11. 7. – 5. 8. 2016. Nepřímou navázal na výzkumné práce z roku 2015 (Rožnovský 2016). Výzkum byl vyvolán, tak jako v minulé sezóně, možnou rekultivací části vinice (viz oddíl Neolit v tomto čísle). Během výzkumu byly položeny tři sondy. Sonda S1 sice obsahovala větší množství pravěkých nálezů, nicméně ty se do její výplně dostaly jako intruze při rozsáhlých terénních úpravách na počátku 70. let. 20. století. Naopak opačná situace byla zdokumentována v sondách S2 a S3. Zde byla porušena pouze svrchní vrstva do max. hloubky 30 cm, a to novověkou orbou (obr. 11). Pod touto porušenou částí byly zachyceny pouze neporušené archeologické situace. Nejzajímavější se jeví nálezy v sondě S2. Zde se v téměř celé ploše sondy podařilo zachytit požárový horizont (obr. 11), který překrýval několik zahloubených objektů KSPP. Díky dalšímu z objektů KSPP, který se do požárového horizontu v jedné části zahluboval, je jasné, že zde sídelní aktivity pokračovaly i po této „katastrofě“, což opět neodpovídá situaci zachycené v nejvyšších patrech hradiska (Čižmář 2001; týž 2006; Rožnovský 2016, 224). Nečekaným nálezem bylo odkrytí baterie 11 tkalcovských závaží v objektu č. 2500, jejichž počet není konečný (obr. 12). Vedle výše popsaného byla v sondě S2 zachycená také další zajímavá situace, a to když dva objekty KSPP byly v superpozici s objektem kultury s moravskou malovanou keramikou. Daleko jednodušší situace byla zdokumentována v sondě S3. Do písčitého podloží zahloubené objekty KSPP byly překryty až 120 cm mocnými kulturními vrstvami z období KSPP.

David Rožnovský

Obr. 11. Podmolí – Šobes. Severovýchodní profil sondy S2. Foto D. Rožnovský.

Abb. 11. Podmolí – Šobes. Das nordöstlich Profil der Sonde S2. Foto von D. Rožnovský.